

Museumsforeningen For Hørsholm Og Omegn

August 2016 20. Årgang nr. 3

Nyt fra Museumsforeningen

Hvem gætter fotografiet? Her ses et af Hørsholm Lokalarkivs mange fotos.

Hvad er det, man ser på fotografiet – sted og årstal ?

Nyt fra Museumsforeningen

Udgivet af Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn. Redaktion: Steen Fich Andersen (ansvarshavende) og Lona D. Brockmann. Tryk: DanGraphia oplag: 500.

Deadline for indlæg til næste nummer: 20. november 2016. Indlæg sendes til Steen Fich Andersen mail: steenmuseum@gmail.com
Arrangementsgruppen:

Arrangementer@museums-foreningen.dk

Annoncer: Steen Fich Andersen

Medlemsbladet udkommer 3 gange årligt i januar, april og august.

Bladet kan tillige læses af medlemmerne på www.museums-foreningen.dk og kan afhentes på Biblioteket og Rådhuset samt på de lokale Ældrecentre.

Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn. Postadresse: Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm.

Bestyrelse: Erling Olsen (formand), Jens Th. Hansen (næstformand), Poul Væver (kasserer), Peter Brandi, Thorkild Gruelund, Steen Fich Andersen (redaktør) og Preben Kay.
Suppleanter: Lona Dencker Brockmann og Torben Frelsvig.

Museum Nordsjælland - Hørsholm,

Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm.

www.museumns.dk

Udstillinger: tirsdag – søndag kl. 13-16.
Gratis adgang på Lokalarlivet: tirsdag kl. 10-12, onsdag kl. 13-17 samt efter aftale.
Kontortid: Hverdag kl. 9-15.
Telefon: 72 17 02 40.

Med mindre andet fremgår, er eftertryk af bladets artikler tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Kære læsere

Referat fra generalforsamlingen

Hørsholm Savværk.

Portræt af Hørsholm for 50 år siden.

Forelsket i Tykke – Niels.

Nyt fra Museum Nordsjælland

Kommende arrangementer:

Museum Nordsjælland

Museumsforeningen

Bagsiden

Svar på gættekonkurrencen fra forsiden:

Hovedgaden 20 årg. 1964

Vi er i Hørsholms Hovedgade (den nuværende gågade) i 1964. Kvinden med cyklen står ud for nr. 20. Den lave bygning med Privatbanken blev revet ned året efter og en moderne ejendom blev opført i stedet. Der er stadig bank på stedet – i dag Nordea.

Foto årg. 2016

Kære læsere

Som tidligere nævnt i april nummeret kan bladet - sålænge oplag haves - afhentes på Museet, Biblioteket i Hørsholm og Nivå, Hørsholm Rådhus og på Ældrecentrene i Hørsholm.

Vi efterlyser fortsat gode lokale fortællinger – henvendelse til redaktøren.

Årbogens udgivelse annonceres senere – forventet i midten af november..

Referat fra Generalforsamlingen den 3. maj 2016:

Velkomst ved formand Erling Olsen, som orienterede om foredrag kl. 20.15 ved Ida Rosenstand Klahn, afdelingsleder ved Museum Nordsjælland, Hørsholm Afdeling.

1) Valg af dirigent. Erik Wetche valgt. Dirigenten konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indkaldt.

2) Dagsorden. Godkendt.

3) Formandens beretning.

Bestyrelsesarbejdet.

Bestyrelsen har i 2015 ligesom de foregående år afholdt 5 bestyrelsesmøder.

Jeg vil i øvrigt gerne her benytte lejligheden til at sige bestyrelsesmedlemmer og suppleanter (som jo deltager i alle bestyrelsesmøder - dog uden stemmeret, hvis vi skulle komme så vidt) en stor tak for et godt samarbejde i det forgangne år.

Årbogsudlevering.

Museum Nordsjælland besluttede sig for at flytte udgivelsen af årbogen fra august til november. Vi valgte derfor at gøre det lettere for medlemmerne at hente bogen ved at udlevere den i bibliotekets forhal lørdag den 21. november og derved spare ublu porto – og så kombinere dette med 3 foredrag som reklame for museet og foreningen.

Stor succes for foredragene – mere beskedent i udleverede årbøger, men vi prøver igen i 2016 ! Så dele af bestyrelsen måtte agere postbude.

Arrangementer i 2015.

6 ture og 1 foredrag:

- * 28/02. Politigården
- * 18/04. Rytterskolen i Avderød
- * 05/05. Teglværkerne omk. Hørsholm
- * 13/06. Bustur til Sorø/Sydsjælland
- * 08/09. Rundvisning i Barokhaven
- * 03/10. Lyngby-og Garderhøjfortet
- * 31/10. Politihistorisk museum

Stor tak for et rigtig godt samarbejde med Jens T. Hansen og Klaus Thiesen, hvor sidstnævntes iderigdom og imponerende kontakt-netværk er grundlaget for de mange specielle arrangementer – så TAK for hyggelige og produktive timer sammen!

Medlemsbladet.

Medlemsbladet er udkommet 3 gange i 2015. Steen og Lona redigerer og layout'er selv – og sparer foreningen for rigtig mange penge også på selve trykke-omkostningerne.

Stor tak til redaktionen for deres store arbejde !

Tilstedeværelse på web og Facebook.
Vores web-site er omdrejningspunkt for bestyrelsens administration af foreningen samt vores nyheds-søjle over for medlemmerne. Stærkt styret af Lone, som nu har valgt at trække sig tilbage som webmaster efter at have ydet en kæmpeindsats i jobbet i 10 år.

Vores tilstedeværelse på Facebook har været holdt levende af Lisbet Hein, som fortjener stor tak og ros herfor.

Medlemstallet.

Foreningen har ca. 420 husstande som medlemmer, hvilket skønnes at omfatte godt 600 enkeltmedlemmer. Vi kunne godt ønske os flere medlemmer, og jeg vil derfor opfordre jer til hver især at skaffe et nyt medlem – og gerne yngre ! – evt. ved at invitere børnebørnene med til arrangementerne.

Tak til museet.

Tak til Ole Lass for at bruge tid på at deltage i bestyrelsesmøderne med et 20-30 min indlæg om rigets stilling samt til alle hans medarbejdere museumsinspektører såvel som administrativt personale for stor velvilje over for foreningen!

Ingen bemærkninger til formandens beretning - blev godkendt,

4.1) Regnskab for 2015.

Kassereren, Poul Væver gennemgik regnskabet, som var vist i bladet for

april – ingen bemærkninger – herefter godkendt.

4.2) Budget for 2016.

Kassereren, Poul Væver gennemgik budgettet for 2016, som udviste et forventet overskud på 7.000 kr.

5) Kontingent 2017. Uændret – ligeledes godkendt.

6) Forslag fra bestyrelse.

Ingen forslag.

7) Forslag fra medlemmer.

Ingen forslag.

8) Valg af:

a. formand (Ikke aktuelt for 2016).
b. bestyrelsesmedlemmer – Thorkild Gruelund genvalgt. Lone Puge ønsker ikke at fortsætte og Preben Kay blev valgt.

c. suppleanter – Lona Dencker Brockmann og Torben Frelsvig blev valgt.

d. revisor – Erik Wetche genvalgt

9) Eventuelt

* Forslag til at opfordre ejendoms-mæglerne til at orientere om foreningen og eventuelt give et medlemskab med i købene.

* For at få flere medlemmer blev der foreslået at medlemmerne kunne forære medlemskaber til deres børn.

* Bestyrelsen opfordrede medlemmerne til at tage børnebørnene med til foreningens arrangementer – det er gratis.

* Orientering ved museumsdirektør Ole Lass Jensen:

Museum Nordsjællands årsberetning er tilgængelig på hjemmesiden www.Museumns.dk.

Museum Nordsjælland og Jagt-og Skovbrugsmuseet afholder fælles familiearrangement den 29.5 2016. kl. 10 -16.

Æbelholt Klostermarked den 11-12 juni kl 11-17. - entre opkræves.

Husk at alle medlemmer af foreningen kan få kort udleveret på museet, som giver gratis adgang på Museum Nordsjællands lokaliteter.

Lokalesituationen for museet er afklaret – med overtagelse af det gamle elværk i Hillerød plus bygninger som tidligere har huset teknisk forvaltning i Hillerød.

Den gule bygning i Hørsholm kommer til at huse 'nyere tid'. Lokalarkivet fortsat i vognbygning som nu.

Gilleleje: Pyramiden er solgt og udstillinger forventes placeret i Bibliotek i Kulturhavnen. Der er en master plan for museumsstrøget ved det gamle fiskerhus og Øster Alle.

Formanden sluttede med at takke Lone Puge for hendes store engagement og indsats for foreningen.

Dirigenten lukkede generalforsamlingen og formanden takkede Erik Wetche

for endnu engang at have ledt os gennem en generalforsamling.

Efter en mindre pause med forfriskninger – foredrag om Usserød Sygehus.v/ Ida Rosenstand Klahn.

Hørsholm Savværk – fortalt af Bjarne Jensen

Tekst: Elisabeth Just Møller og Lene Bruunsgaard

Museum Nordsjælland, Hørsholm ligger ikke inde med særlig meget materiale om Hørsholm Savværk, der tidligere lå på Selmersvej. Bjarne Jensen, nuværende vagtmester på Jagt og Skovbrugsmuseet, arbejdede imidlertid i en årrække på Hørsholm Savværk frem til dets lukning i 1974. Historien her bringer os også til ejendommen Fredheim på Fredheimvej i Vedbæk.

Foto: Hørsholm Savværk, Selmersvej 28. År 1937. Museum Nordsjælland, Hørsholm.

Hørsholm Savværk lå på Selmersvej. I

dag ligger der blandt andet den lille rækkehusbebyggelse Selmersvænge. Den høje ejendom øverst til højre på billedet findes stadig, og Bjarne Jensen fortæller, at den blev kaldt ”Frikadelley”, men også Valdemars Hus og blev bygget af hans oldefar som afholdshjem. (*Hvis der er læsere, der ved mere om ejendommen, hører Elisabeth Just Møller meget gerne herom*) Den tomme grund ved siden af (og nogle af villagrundene) er i dag bebygget med aktivitetscentret Selmersbo og de tilhørende boliger.

Tiden på Hørsholm Savværk

Bjarne Jensen ville gerne have haft en uddannelse som tømrer, men sådan gik det ikke, og i stedet måtte han adlyde forældrene og fik en læreplads som blikkenslager. Faktisk blev Bjarne Jensen taget ud af skolen som 15-årig og kom i lære hos Kjeld Nielsen, hvorfra han blev udlært i 1966.

Bjarne Jensen blev ansat på Hørsholm Savværk i 1968 efter overstået militærtjeneste som sergent ved Flyvevåbnet. På Hørsholm Savværk havde han ansvaret for ekspeditionerne på telefon og de kunder, der henvendte sig direkte. Dette job varetog Bjarne Jensen sammen med førstemanden Jørgen Jensen fra Fredensborg.

Kundekredsen talte fortrinsvis de

lokale håndværksmestre, hvoraf Bjarne Jensen husker Oluf Andersen, Johansen, Rosenø og John Frederiksen.

På savværket blev skåret træ, der kom fra skovene i Nordsjælland. To savskærere var ansat, og savskærer var et håndværk – det var ikke bare at skære men også at ordne og behandle klingerne.

Bjarne Jensen husker en speciel episode på savværket. Sammen med Henning (den ene af de to savskærere) holdt han pause fra arbejde med stabling af forskallingsbrædder, og de to satte sig på tværs på en stak brædder og fik sig en vand. Hennings bror Niels kom ind på pladsen og nærmede sig de to bagfra, og for at drille trak Niels i brædderne. Det fik konsekvenser for Bjarne Jensens bagdel – brædderne var fyldt med splinter, og Bjarne Jensen måtte fortrække hurtigst muligt til en lille sidebygning med kundetoiletter. Her blev bukserne trukket ned og Hennings bror hjalp til med at få splinterne ud af bagdelen. Just som dette foregik nærmede en kunde sig, der ville benytte kundetoiletet, men kunden blev så forskrækket over den noget prekære situation, at han lukkede døren til og ikke viste sig igen.

Men arbejdet på Hørsholm Savværk satte også på anden vis sit mærke på Bjarne Jensen, idet han mistede 5

fingre på venstre hånd. Bjarne Jensen fortæller: ”En dag fik vi en ordre fra en kunde, der skulle bruge 500-600 stk. '1x5' træ, der skulle høvles på kanterne. Jeg husker det som i går. Jeg var vel kommet igennem halvdelen af stakken, og det skulle gå lidt kvikt, da det var i februar måned, og det var koldt. Med en lille børste med olie på, fjernede jeg spånerne mellem landet og skærevalsen – men på et tidspunkt brugte jeg bare hånden – og så gik det galt. Jeg opdagede det ikke i første omgang – men på vej over på den anden side af høvlen, opdagede jeg pludselig, at der var en masse blod. I et splitsekund så jeg, at der kun sad manchetten tilbage af min arbejdshandske på min hånd - og jeg gik totalt i chok og begyndte at løbe. Så hvis ikke Per Bruhn (indehaveren af savværket) var kommet ud af kontoret og stoppet mig, var jeg nok fortsat ud på vejen. Min hånd var lammet, og jeg mærkede egentlig ikke noget. Fingrene blev aldrig fundet – de var blevet til spåner: Politiet ledte i spånrummet, men uden resultat.”

Bjarne Jensen arbejdede på savværket frem til lukningen i 1974 – kun afbrudt af en kortere periode som greenkeeper i Kokkedal Golfklub, som lige var startet. Indehaveren af Hørsholm Savværk var for god af sig og gav kunderne kredittid i op til 3 måneder og gerne på vekslar, der blev fornyet. I forbindelse

med oliekrisen måtte mange mindre håndværksmestre lukke, og mange private selvbyggere betalte ikke til tiden, og Hørsholm Savværk kunne ikke inddrive deres udeståender og dermed var en lukning af savværket en realitet.

Barndommen og opvæksten i Hørsholm

Inden Bjarne Jensen kom til Hørsholm Savværk i 1968 havde han sin barndom og ungdom i Hørsholm / Usserød, som vi nu skal have lidt mere indblik i. Bjarne Jensen blev født på Usserød Sygehus i 1947 som ældste søn af tømrer Vilfred Morten Jensen og Eva Gunhild Jensen, født Eriksen, bosiddende Ørbæksvej 20. Vilfred Morten Jensen fødtes i 1920 på Ørbæksvej. Bjarne Jensens mor, Eva Gunhild Eriksen blev født i Dageløkke ved Humlebæk i 1925 og kom som 14-årig i 1939 i huset i Kavalerboligen nr. 19 hos malerinden Elisabeth Jerichau.

Foto: Min mor og far med mig, Bjarne Klaus Jensen, i barnevognen på tur

rundt om Dronningedammen. 1947.

Her var hun i 5 år, og det var i disse år, at Bjarne Jensens forældre mødte hinanden.

Året efter, at Bjarne Jensen kom til verden – dvs. i 1948 flyttede Bjarne med forældrene til Dronningvej 20, hvor Bjarne Jensens mor boede i stuen indtil sin død i oktober 2015. I 1950 blev en bror, Flemming Leif Jensen, født og i 1955 en lillesøster, Susanne Jensen. I begyndelsen boede den lille familie på kvisten, men efter ca. et halvt år flyttede de ned i stuen. Bjarne Jensens far blev en slags vicevært for Dronningvej 20, der var ejet af fru Ellen Nielsen fra Hillerød og blev administreret af sagfører L.C. Larsen, som havde kontor i Hovedgaden. Huset rummede tre lejligheder, på 1. sal boede på dette tidspunkt Hans og Jytte Eriksen og deres to børn Karin og John. På kvisten boede Kaj og Ruth Nielsen, som også havde 2 børn Svend og Annelise. På et tidspunkt fraflyttede familien Eriksen 1. salen, og derefter flyttede familien Werner og Grethe Tidemand ind. De havde datteren Lene og fik senere en pige til. Efter dem (de flyttede til Kokkedal), kom et ungt par Erik og Gerda. Bjarne Jensen kan ikke erindre, hvornår de flyttede fra Dronningvej 20, men Bjarne Jensens lillesøster Susanne Jensen købte huset i 1981 og rykkede ind på 1. salen og udlejede

kvisten i flere år.

Foto: Min farfar og farmor i hjemmet på Ørbæksvej 20. 1948. Privateje.

Stueetagen bestod af to rum på hver knap 16m² og et lille køkken med adgang til en kælder på 5m². I stuen ud mod vejen stod der en køjeseng, hvor lillebror Flemming og lillesøster Susanne sov. Ved den modsatte væg i stuen ud mod vejen havde Bjarne Jensen en divan med løs ryg og imellem stod spisebordet. I stuen ud mod haven havde forældrene en sovesofa. Det var også her, at kakkelovnen stod, og der blev fyret med både koks og brænde. Bjarne Jensen husker således vintrene som meget kolde, og isen på indersiden af vinduerne, der i løbet af dagen langsomt tøede. Køkkenet var meget lille, men alligevel var der plads til et bord med jernstel og fliser, hvor der stod to gasblus. Gasmåleren hang på væggen ved siden af kælder døren, og her skulle puttes penge i, hvis man ville bruge gas. Far havde lavet en lille

udtræksplade under køkkenbordet, så her kunne sidde tre personer og drikke en kop kaffe – 2 på taburetter og en på bordet. Det var altid meget hyggeligt – især om tirsdagen, for så var der helt nybagt møllens sigtebrød med knasende sprød skorpe, som blev købt hos brødsalget Madsen på Ørbæksvej.

Når man åbnede døren til kælderen, var der en lille trappe med fire trin op til et rum under trappen på 1. sal. Trappen kunne svinges op, så man fik adgang til kælderen, som var ca. 1½ m bred og knap 160 cm høj og gik i hele husets bredde. I den del, der gik under køkkenet, var der tremmehylder på begge sider, som blev brugt til opbevaring af æbler og løg.

I gården var der tre lokummer samt et lille brænderum til hver lejlighed samt et fælles vaskeskur med gruekedel. Da Bjarne Jensens far var vicevært havde familien den fordel at have et ekstra skur og kunne råde over ca. 100m² have, hvor der blev dyrket en smule grøntsager og blomster. Senere fik familien en kolonihave på Marievej ved den katolske kirke (nu nedrevet). I kolonihaven blev dyrket alle slags grøntsager samt solbær-stikkelsbær og ribsbuske samt et enkelt æbletræ, der var lidt specielt, idet det var podet med tre forskellige slags æbler.

Fra 6-7 års alderen har Bjarne Jensen

tydelige erindringer om Hørsholm, hvor Ridebanen var centrum for cirkus, dyremarked og sommermarked med meget mere. Ved Hørsholm Hotel var der en grusbelagt plads på ridebanen, hvor forfatterinden Karen Blixen sommetider sad i hjørnet og fik en kop the og en småkage. Nogle gange gav hun børnene en småkage, og så fortalte hun en historie. Bjarne Jensen oplevede hende en enkelt gang og husker hendes lidt mærkelige stemme og den store hat, som hun bar. Børnene var nok en smule bange for hende og opfattede hende som lidt af en heks.

Foto: Susanne, far, mor, mig og Flemming i stuen, Dronningvej 20. 1962. Privateje.

Skoletiden på Hørsholm Skole

Bjarne Jensen kom i Hørsholm Skole i 1953, hvor klasselæreren var Aase Frederiksen (Rikke) – gift Ehlers Christensen. Aases far var kapelmusiker og en kendt violinist, og Aase spillede også violin. Klasselæreren boede i Dronninghus, Kohave Alle (i dag Rungstedvej) på 1. sal, og i 3. klasse blev Bjarne Jensen efter at have spurgt, om han måtte komme på besøg, inviteret hjem til hende og fik kakao og småkager – Bjarne Jensen var en smule forelsket i hende, indrømmer han. Aase underviste blandt andet i dansk. Bjarne Jensen mener, at Aase Ehlers Christensen nu er omkring 80 år og bor i området ved Mortenstrupvej. En anden lærer var historielæreren Rosted, som brændte for Hørsholms historie. Bjarne husker fx, at klassen under Rosteds kyndige vejledning var med til at grave en brønd ud, der stammede fra Hirschholm Slot. Ganske vist gav udgravningen ikke nogen fund, men klassen fik i tilgift hele historien om Hirschholm Slot.

Fra omkring 8 års alderen var Bjarne Jensen efter skoletid bydreng for Schweizer konditoriet og nogle år senere også om morgenen, hvor han kørte morgenbrød ud til hotellerne i området – Hørsholm Hotel og Rungsted Kro. Derudover var der 3 andre kunder, der også skulle have leveret

morgenbrød, og hvis der var mere tid tilovers, inden Bjarne Jensen skulle møde i skolen, hjalp han også med at renske plader i bageriet.

Bjarne Jensen kunne i det hele taget godt lide at gå i skole og var derfor ked af, at han blev taget ud af skolen for at komme i lære som blikkenslager i 4½ år. Derefter knapt 1 år som svend inden militærtiden, der afsluttedes som sergent ved raketbasen i Gunderød . Bjarne Jensen stoppede efter godt 2 år ved militæret på grund af nedskæringer, hvor det ikke var muligt at forlænge kontrakten.

Ungdomsårene

I 1970 blev Bjarne Jensen gift med Else Merete Andersen, som han havde kendt siden 1960. Else Merete boede på Fredheimvej i ejendommen Fredheim, hvor hendes far var gartner og boede i portnerboligen hos Lau Lauritzen (filmmand) og Lisbeth Movin, skuespiller.

Artikelserie fra tidsskriftet Madame nr. 5 1961 ”Langs Øresunds kyst” nr. II af H.C. Rosted, der fortæller om ejendommen Fredheim, beliggende Fredheimvej 25, 2950 Vedbæk:

Ejendommen er områdets ældste bygning opført omkring 1800-tallet sammen med en senere, længst nedrevet

bygning, kaldet 'Toldgården' fordi den var toldsted ved kysten før oprettelsen af Alexandria i Vedbæk. I 1810 erhvervede forfatteren Thomas Thaarup stedet og levede her fra 1810 til sin død i 1821. Han omdøbte stedet til Sophiehøj efter sin kone, men en norsk ejer i forrige århundrede kaldte som tidligere nævnt huset Fredheim, og det har stedet heddet siden. Huset har gennem de mange år haft talrige prominente ejere og lejere. I nyere tid har huset været ejet af Erik Reinhardt, der var direktør i Otto Mønsted.

I dørtræet mellem to rum er der indlagt en elefant. Det siges, at Lau Lauritzen havde en forkærlighed for elefanter, og at det ene rum var fyldt med disse i alle mulige former og farver.

Ejendommens have blev brugt ved optagelserne til "Vagabonderne på Bakkegaarden", "Far til fire på Bornholm" og "Kampen om Næsbygård".

Efterskrift: Senere har filmparret Lau Lauritzen og Lisbeth Movin boet her, og endelig ejedes huset af Peter Tholstrup fra 1964-80. I dag ejes huset af Kim Vibe-Petersen.

Bjarne Jensen kom næsten dagligt i portnerboligen i 10 år, og på et tidspunkt overtog Ole Tholstrup boligen, og der kom et helt nyt liv – der huskes mange sjove fester. Bjarne Jensen hjalp

nogle gange til i køkkenet og fik i den forbindelse sin første smoking. Ved en sikkert meget morsom fest var 6 smokingklædte herrer hoppet i swimmingpoolen, og efter at de 6 smokinger var blevet tørre igen, viste det sig, at de på grund af det klorholdige vand havde fået en mærkelig farve. Under alle omstændigheder tog ejerne dem ikke med sig igen, så Bjarne Jensen reddede sig et eksemplar, der blev rensset og syet om hos skrædder Koplev i Dronninghus og dermed blev ganske anvendelig igen.

Jagt- og Skovbrugsmuseet

Efter tiden på Hørsholm Savværk fulgte en periode med ansættelse ved Hørsholm Postvæsen, efterfulgt af et enkelt års tid hos malermester Freddy Nexø. Den 1. maj 1977 blev Bjarne Jensen ansat på Jagt- og Skovbrugsmuseet og flyttede året efter ind i tjenesteboligen Folehavevej 17A. I 1977, hvor Bjarne Jensen fik ansættelse på Jagt- og Skovbrugsmuseet, var Knud Paludan inspektør, og derudover var der 3 ansatte samt en halvdags kontordame. I årene 1978 – 1985 var Per Ole Olesen inspektør på Jagt- og Skovbrugsmuseet og blandt andet i 1980 blev der ansat en konservator samt en medarbejder, der tog sig af skolebørn og formidling af udstillingerne. Efter Per Ole Olesen kom Jette Baagøe til.

Vi er nu nået frem til 2015, hvor denne historie slutter. Bjarne Jensen forventer at gå på pension i 2017 og flytte til Philippinerne, hvor hans ægtefælle Nelia Tavera Jensen og fire adoptivbørn bor.

Vi slutter artiklen med et familiefoto tilbage til Bjarne Jensens oldeforældre.

Foto: fra venstre min

oldemor, min farbror Erik Jensen, oldefar, farfar Rasmus Jensen, farmor Johanne Jensen, farbror Svend Jensen og min far ca. 1927. Privateje.

Portræt af Hørsholm for 50 år siden

Af fhv. museumsinspektør Lisbet Hein

Vi fortsætter den lille serie af artikler om Hørsholm igennem de sidste 100 år med at kikke nærmere på tiden omkring 1966 – altså for 50 år siden:

Fuld fart på Hørsholm

I 1960'erne var Hørsholm inde i en periode med både forandring og vækst. Det er især tydeligt, når man ser på befolkningstallet, der i 1960 lå på 12.401, mens det i 1970 var steget til 19.346.

I 1960 var Danmark efterhånden kommet sig oven på efterkrigstidens smalhals, og mange familier fik råd til at flytte fra en lejlighed i København til et hus i forstæderne. Hørsholm var eftertragtet, fordi man stadig kunne købe hus eller grund til en rimelig pris, samtidig med at den kommunale skat var relativt lav. Desuden gjorde de gode trafikforbindelser med tog og bil det realistisk at flytte til Hørsholm, selv om ens arbejdsplads lå i eller omkring København. Endelig var der ”herlighedsværdierne” som de grønne områder og beliggenheden ved Øresundskysten. I 1960'erne slog denne udvikling for alvor igennem, og Hørsholm udviklede sig hurtigt til en integreret del af Hovedstadsområdet.

I det følgende skal vi nævne nogle markante træk fra 1960'ernes udvikling, som stadig præger Hørsholm:

Forlængelsen af Usserød Kongevej 1962 – 63

Foto: Forberedelserne til 'omfartsvejen' øst for Hovedgaden, 1962

Bilismen slog for alvor igennem i 1960'erne, særligt i kommuner som Hørsholm, hvor en stor del af den erhvervsaktive befolkning var pendlere med arbejde uden for kommunen. Trafikpresset på Hørsholm by var et reelt problem, og intet sted var det mere mærkbart end i det stykke af Hovedgaden, der senere blev til gågade. Stort set al trafik gennem byen skulle passere den smalle gade, og samtidig betød de mange butikker, at der i begge sider var parkerede biler på hver en meter. I 1962 begyndte arbejdet med at etablere en omfartsvej, der forlængede Usserød Kongevej, så den kom til at forløbe parallelt med Hovedgaden, fra Hørsholm Klædefabrik i nord til Ri-

debanen i syd. Den nye vej fik trafikken til at glide lettere, men blottede bagsiden af Hovedgadens huse og skabte dermed et uharmonisk gadebillede, der endnu skæmmer bymidten.

Kommunens køb af Kokkedal 1963

Foto: Kokkedal Slot og avlsbygninger, luftfoto fra 1950'erne.

I begyndelsen af 1960'erne var flertallet i Hørsholms kommunalbestyrelse overbevist om, at den store vækst i befolkningstallet entydigt var til gavn for kommunen. Den konservative borgmester Sven Jørgensen talte på et tidspunkt om, at et indbyggertal på 35.000 kunne være et rimeligt tal at nå op på ad åre (i dag har Hørsholm et befolkningstal på knap 25.000). Væksten øgede skatteindtægterne, så det blev muligt at modernisere kommunen uden større stigninger i skatteprocenten. Hørsholm Kommune havde siden 1920'erne bestræbt sig på at opkøbe landbrugsjord, der kunne frigives til

byggeri når det passede i den samlede planlægning. Derfor var det naturligt, at kommunen meldte sig på banen, da ejeren af Kokkedal, grosserer P. M. Daell, omkring 1960 ønskede at sælge såvel hovedbygningen (senere benævnt Kokkedal Slot) som de store landsbrugsarealer med de tilhørende avlsbygninger. I 1963 gik handlen igennem, og kommunen købte Kokkedal for ca. 9 millioner kroner. Kommunens interesse var først og fremmest at skaffe jordreserver til kommende års boligbyggeri, men Daell havde i samarbejde med fredningsmyndighederne betinget sig, at der kun måtte bygges på 1/3 af arealet, mens resten skulle være offentligt tilgængelige grønne områder. I nogle henseender blev ejerskabet af Kokkedal et vendepunkt i kommunens vækstpolitik: Der rejste sig nemlig røster mod den planlagte tætte bebyggelse, og modstand mod kommunens tilladelse til etablering af en golfbane i området. Også hovedbygningens skæbne blev en kilde til mange års diskussioner og kritik. Opmærksomheden omkring Kokkedal bredte sig til andre områder, hvor borgere i Hørsholm følte at naturværdier eller historiske minder led under kommunens udbygning, og vækstpolitikken blev herefter betydeligt afdæmpet.

Hørsholm Jernstøberi 1965

Foto: Sidste støbning på Hørsholm Jernstøberi, 23.12.1965.

I begyndelsen af 1960'erne var der stadig industrivirksomheder midt i Hørsholm by, først og fremmest den store Hørsholm Klædefabrik i Hovedgaden. Ved Hørsholm Mølle lå der et mindre industrikvarter, udover møllen var der et mejeri og Hørsholm Jernstøberi, der både kunne høres og lugtes i kvarteret. Men industrien var på vej ud af Hørsholm, og den 23. december 1965 gennemførte arbejderne på jernstøberiet den sidste støbning – fabrikken blev kort efter revet ned, og i 1970'erne blev ejendommen Rådhusparken opført på stedet. Med lukningen af klædefabrikken i 1976 var den tunge industri endegyldigt ude af Hørsholms bymidte.

Kirstineparken 1966

Foto: Kirstineparken under opførelse, 14.8.1966.

I 1960'erne bredte boligområderne i Hørsholm sig på bekostning af det åbne landskab. Flere af de gamle gårde forsvandt (f.eks. Opnæsgård i 1966) eller gårdbygningerne blev liggende, mens jorden blev udstykket (f.eks. gården Kirstinedal). Tidligere var det hovedsageligt enfamilieshuse, der blev opført i Hørsholm, men i 1960'erne kom der også et par store lejligheds-komplekser samt flere markante række- og kædehusbebyggelser. Et eksempel på det sidste er bebyggelsen Kirstineparken, som her i august 2016 fejrer sit 50års-jubilæum. Bebyggelsen er tegnet af arkitekterne Bo og Wohlert og er især blevet rost for den måde, husene er placeret på i landskabet og for valget af fine materialer i facader og tage.

Ådalsparken 1968 – 70

Foto: Ådalsparken tager form, 22.12.1968.

I 1965 lød en overskrift i Frederiksborg Amts Avis: ”Planer for kæmpebyggeri i Usserød”. ”Kæmpebyggeriet” var ejendomskomplekset Ådalsparken, et almennyttigt boligbyggeri, der blev opført et par år senere. Med lokale øjne var byggeriet virkelig stort – det rummede 700 nye lejligheder i en kommune, hvor der i forvejen kun boede 12. – 13.000 personer. Ikke bare størrelsen var usædvanlig, tankegangen bag byggeriet var ny: Der var fællesfaciliteter som restaurant (der skulle servere hverdagsmad til en rimelig pris), selskabslokaler, vaskeri og hotel. Der var indkøbsmuligheder i selve bebyggelsen, daginstitutioner som vuggestue, børnehave og fritidshjem og sågar en kirke. En skole (Kokkedalskolen) blev

planlagt og opført lige ved bebyggelsen i 1974. Tanken bag det hele var, at moderne familier består af travle, udearbejdende forældre plus et eller flere børn. Lejlighederne skulle være nemme at bo i, og de daglige behov skulle kunne dækkes i eller lige omkring bebyggelsen. I de første år gik det langsomt med udlejningen, først og fremmest pga. den relativt høje husleje – senere opstod der lange ventelister.

Gågaden

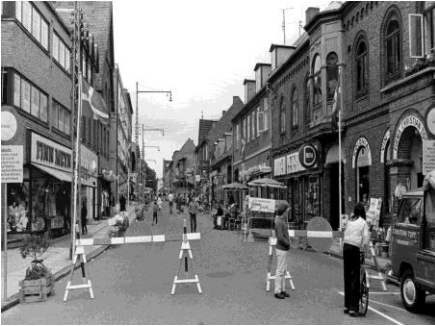

Foto: Den nye gågade spærres for trafik, 1.7.1969.

I 1964 blev Strøget i København til gågade, og efterhånden fulgte en række af landets provinsbyer efter og sendte bilerne ud af større eller mindre dele af bykernen. I Hørsholm var handelslivet vant til konkurrencen fra stormagasiner og specialbutikker i København, men i 1960'erne oplevede man, at kunderne også opsøgte dagligvarebutikker i Helsingør, Hillerød, Lyngby og andre bycentre nord for København. For at

gøre Hørsholm til et mere attraktivt sted at handle, omdannede kommunen i 1969 den nordlige del af Hovedgaden (strækningen mellem rådhuset og klædefabrikken) til gågade. Biltrafikken blev forvist til Usserød Kongevej, og Hovedgadens bagbygninger, baggårde og haver blev efterhånden ryddet for at skaffe plads til parkering for kunderne. Det tog et par år, før den nye gågade for alvor tog form med ny belægning, bænke, blomsterkummer mv. I 1972/73 fik gågaden sin nuværende afslutning mod nord, da der blev anlagt et torv foran det nyopførte Hørsholm Midtpunkt. En del af gågadens forretninger valgte at flytte til det nye butikscener, og især den sydlige del af gågaden blev efterhånden svigtet af kunderne.

Der er sket meget i Hørsholm i de 50 år, der er gået siden 1966 – men der er ikke tvivl om, at netop 1960'erne var det årti, der forandrede kommunen og byen fra provins til forstad.

FORELSKET I TYKKE-NIELS

af *Benedicte Barding*
layout: *Klaus Thiesen "Bakkehuset",*
Hørsholm

1. Forord

Tiden står ikke stille, og samfundet ændrer sig konstant – i takt med udviklingen. 1930'ernes samfund og nutidens samfund er meget forskellige. Dermed tænker jeg ikke specielt på de mange moderne tekniske hjælpemidler, som er kommet til i de seneste 80 år, men på det klasseopdelte samfund, som eksisterede og levede glimrende i de føromtalte 1930'ere, men som i dag er så godt som forsvundet.

En af de mange, men mere muntre beskrivelser om dette gamle klasseopdelte samfund, indgår i Niels Levinsen (sen.)'s ungdomsbøger "Skolehistorier af Tykke Niels" (17 bind) og i Niels Levinsen (jun.)'s "Pillerik-bøgerne" (10 bind)

Bøgernes handling foregår i et lokalsamfund, en mindre stationsby med gymnasium og ca. 20 min.'s kørsel med tog til Østerport Station. Stationsbyen ligger i nærheden af stranden. I bøgerne beskrives forskellige familier, handlende, byens øvrighed samt personer, som er ansat indenfor skolevæsenet.

For os i dag kan historierne ligne hin-

anden, men da min søn og jeg genlæste disse for nogle år siden for at få et stort grin, slog den tanke ned i mig, at alle historierne foregik i Rungstedes villakvarterer og i den dengang lille by Hørsholm, og straks blev min interesse større, for man kunne gennem historierne genkende visse bygninger, veje og andre lokaliteter; i øst Øresund, i nord 'Nordstrand' og Nivaagaard, mod vest æbleplantagen (som i dag er delt af Helsingørmotorvejen ved fra-/tilkørsel til Hørsholm S.) og mod syd Folehavekvarteret. Byen har ikke ændret sig så meget, siden den første "Tykke-Niels" bog udkom i 1938 og den sidste i 1970'erne. "Pillerik"-bøgerne er skrevet over samme model af Niels Levinsens søn, Niels Levinsen jun.

Endvidere fandtes der fortsatte Tykke-Niels historier i Dansk Familieblad og i Skipper Skræk.

Jeg har personlig kendt Niels Levinsen jun., født i 1942. Han har fortalt, at han, der som dreng var polioramt, som 16-årig har skrevet alle sine Pillerik-bøger fra en kørestol, mens han opholdt sig på Sicilien. Hvorledes han kunne beskrive dette lokalsamfund så godt på så lang en afstand er ubegribeligt, men selvfølgelig har der været hjælp fra hans fædrene ophav. I vores samtaler kom han aldrig ind på dette og heller ikke at historierne var henlagt til Hørsholm/Rungsted – måske har han

ikke engang vidst det. De senere år i sit liv boede han i Paris og døde for nogle år siden.

2. Præsentation af hovedpersonen Tykke-Niels

Tykke-Niels (Niels Brun) er en 15-årig gymnasieelev, han er enebarn og søn af en velstående landsretssagfører (advokat). Han ”drejer” sin mor og den i huset fastboende faster ”om sin lillefinger”. Familien bor i en stor hvid villa på Parkvej, ikke langt fra Latin-skolen (Statsgymnasiet), hvor Tykke-Niels går. Han driver sine lærere til vanvid, han er barnlig, men kvik osv. o.s.v. Hans spisevaner og hans sprogvaner er unikke.

Hans skolekammerater er naturligvis også beskrevet ganske godt. Det samme er hans lærere, især matematiklæreren lektor, mag.scient. Julius Th. Mortensen – kaldet Sjakalen, samt mange andre personer, der indgår i bøgernes handling.

Bøgernes historier er sjove, og personerne er gennem de morsomme beskrivelser gjort til ejendommelige personligheder.

Bøgerne er som før omtalt interessante på grund af vort lokalsamfund. Men hvorledes er beskrivelserne fra forfatterens side af samfundet?

3. Lokalteter

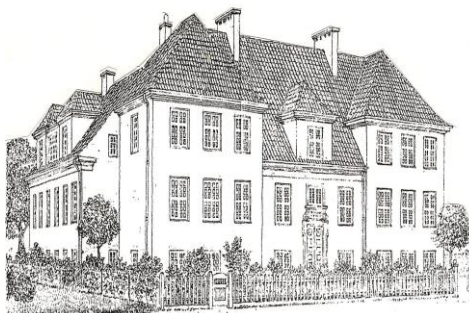
Forfatteren Niels Levinsen (sen.) er født den 18.december 1915. Han voksede op i Stockholmsgade på Østerbro i København, hvorfor han gik i Østre Borgerdyd skole, som lå på hjørnet af nævnte gade og Østerbrogade (nuværende Dag Hammerskjølds Allé).

Modellen til Tykke-Niels gymnasieskole er Ø.B. Det var en skole Niels Levinsen kendte godt, og havde i frisk erindring, da han skrev sin første Tykke-Niels bog i 1935 (udgivet 1938). I denne skole skulle Tykke-Niels gå i de af forfatteren vante omgivelser. Skolens motto var: *Non Scolae sed vitae discimus*. Bl.a. er Ø.B.’s morgensangssal på 4.sal beskrevet og ”gamle” Ø.B.’Er nikker genkendende til beskrivelsen af Tykke-Niels’ skole og dens indretning. Feriesangen fra Ø.B. (skrevet til Ø.B.’s skoleårsafslutning i sommeren 1888) blev anvendt i Tykke-Niels’ skolehistorier.

Men Niels Levinsen (sen.) ville gennem Tykke-Niels bøgerne have Tykke-Niels på sin dengang aktuelle hjemmebane, nemlig i en lille hyggelig stationsby, hvor han også selv havde hjemme, nemlig Rungsted, som han i mellemtiden var blevet bekendt med. Muligvis var han flyttet herop, muligvis havde han gennem sin barndom boet i Rungsted om sommeren – i alle tilfælde: han befandt sig godt her i

Rungsted/Hørsholm.

Men byen skulle i bøgerne ikke være genkendelig. Vejnavne måtte laves om. Gymnasieskolen (Latinskolen eller ”anstalten”, som den også blev kaldt i bøgerne) skulle omplantes til Hørsholm kommune, og hvad var mere naturligt end at ”putte” Tykke-Niels ind i den daværende Rungsted Private Realskole’s røde bygning, som blev indviet 5/9 1923 (nuværende Fritidshus) overfor Rungsted Station. (Østre Borgerdyd skole var også en rød bygning).

Som arkitekt V. Jørgensen forestillede sig bygningerne på Vestre Stationsvej i 1922. Bygningernes endelige udseende svarer stort set til denne tegning bortset fra venstre fløj.

Da historierne også går ud på ”løjer og ballade”, var det oplagt, at der skulle være en mod-pol – en pigeskole. Den blev placeret i den daværende Rungsted Statsskole’s grå bygninger på Vallerød Banevej. (Da Statsskolen

flyttede i midten af 1970’erne og blev til Rungsted Gymnasium, overtog Rungsted Private Realskole bygningerne).

”Et grønt anlæg” (Østre Anlæg, som lå overfor Ø.B.) blev flyttet med op til Latinskolen, og derfor ligger dette fiktive anlæg overfor denne og er i virkeligheden en del af det nuværende golfareal. Dette anlæg sammen med den røde bygning er de eneste fiktive enheder, som er flyttet herop fra Østerbro.

I nærheden af Latinskolen ligger et lille forretningscentre, hvor der bl.a. er en bager og en ”slikmutter”-forretning, som tit besøges af Latinskolens drenge i spisefrikvarteret. Der er her tale om de forretninger samt biografen, som lå på Vestre Stationsvej, hvor Rungsted Bytorv i dag ligger.

Tykke-Niels boede på ”Parkvej”, som i virkeligheden er Bolbrovej, idet han boede i det store hvide hus nr. 63A (det næstsidste hus inden Bukkeballevvej), som husede sagfører-familien, bygget i 1914. Tykke-Niels havde værelse øverst oppe under taget, og kunne se ud af det lille runde vindue ud mod Bolbrovej. Landsretssagførerens søster, tante Amalie, som boede hos familien, havde også værelse øverst oppe med altan ud mod haven, og hendes værelse lå i forløb med Tykke-Niels’ værelse. I

dag er væggen, som delte de to værelser, revet ned, således at der i dag er et stort værelse.

Bolbrovej 63 A

Når man læser bøgerne, synes huset beskrevet som stort: stor spisesstue, opholdsstue med karnap mod haven og et mindre arbejdsværelse i forlængelse af opholdsstuen med trin ned – en portiere gør det muligt for landsretssagfører Aksel Brun at få arbejdsro, når han havde møder derhjemme. Første salen rummer en del soveværelser og som sagt øverst to værelser. Når man i dag kommer ind i huset virker det set med nutidens øjne ikke specielt stort (263 m² fordelt på 3 etager).

Huset har i bøgerne meget stor have, og Tykke-Niels og hans kammerater sidder tit i 'Linde-lysthuset' længere

nede i haven. I dag er grunden udstykket i 2 parceller, så haven er derfor mindre.

Huset ligger som nævnt som det næstsidste hus på Bolbrovej inden Bukkeballevvej, som i bøgerne hedder "Stationsvej" – meget nærliggende, da den fører direkte ned til Rungsted Station.

Forfatteren (Niels Levinsen sen.) er lidt uenig med sig selv, om bøgernes anden hovedperson, nemlig Latinskolens frygtede matematiklærer, lektor, mag.scient. Julius Th. Mortensen bor på Stationsvej nr.14 eller nr.19.

Sjakalen, som lektoren omtales som, uden at han selv har kendskab til dete "frygtelige øgenavn", ser – med henblik på leje – på 2 sammenhængende værelser på Stationsvej 14 i bogen "Tykke-Niels triumferer". Han er tilfreds med, at "nærbanens spor" ligger forenden af husets baghave, hvilket gør den lille lejlighed mere ugenert, da banelegemet ligger mellem huset og nabogrunden på den anden side af jernbanen. (Her må der være en fejl, da nr. 14 ligger på den anden side af Bolbrovej, væk fra banelegemet). I de senere bøger "flytter" Sjakalen til Stationsvej 19, her med altan. I samme bog (Tykke-Niels triumferer) vil Tykke-Niels og hans tro væbner Valdemar (Valde) "overraske" Sjakalen i dennes baghave med en drengestreg. Det

bliver umuligt at komme ind fra Stationsvej og op ad havegangen, idet værtinden, som er enke efter en told-assistent Nielsen, har konstant opsyn med havegangen fra sit vindue. Hvad gør Tykke-Niels og Valde? De baner sig vej gennem haverne, som løber parallelt med Stationsvej, og vupti! Er de to drenge i Sjakalens baghave Stationsvej 19.

4. Hvilket beviser er der for, at børernes handling er henlagt til Rungsted og Hørsholm

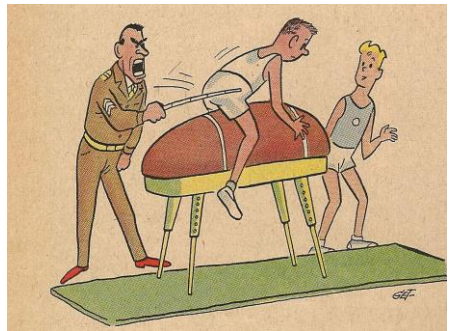
I historierne oplyses, at der er ca. 10 min.'s gang fra Tykke-Niels' hus på "Parkvej" (Bolbrovej 63A) til Rungsted Station.

Som nævnt i forordet foregår handlingen i et lokalsamfund, en mindre stationsby med gymnasium og ca. 20 min.'s kørsel med tog til Østerport Station (Østre Borgerdyd skole). F.eks. gik toget om eftermiddagen fra Østerport Station kl. 14.29 med stop i Klampenborg 14.39 og ankomst til Rungsted Station 14.51.

Stationsbyen ligger i nærheden af stranden. Drengene (det var en drengekole, og der var kun mandlige lærerkræfter) blev undervist i gymnastik af stabssergent Petersen – en 'børste' og i den grad en 'drengeplager'.

Drengene blev – kun om sommeren –

undervist i svømning ved den nærliggende strand, hvor der var bygget en badeanstalt, hvortil der var adgang via en bro fra fastlandet. Rungsted badeanlæg – selvfølgelig! Drengene tog opstilling og marcherede to og to til stranden fra Latinskolen (Vestre Stationsvej) og fra badebroen undervist i udspring og svømning "mod" Hven!

Stabssergent Petersen underviser

Selvom Tykke-Niels var søn i en økonomisk velstillet familie, havde han ofte 'lommesmertes'. Men så tog han småjobs:

På vej til Kukhuset på Gøgevang.

Han fik 25 øre for at slå folks græsplæne, og han og Valde var tit – især i sommerferien – dragere (kuffertbærere) for de sommergæster, der ankom med tog fra København til stationen.

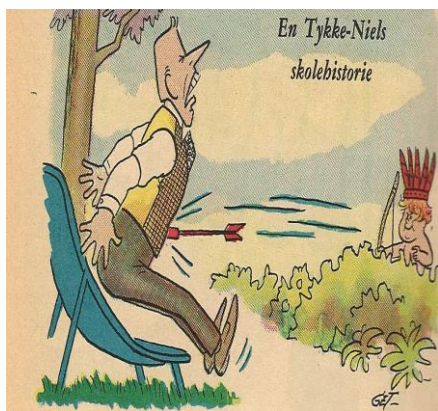
De 2 drenge tog opstilling ved peronnen og tilbød de ankomne at transportere deres kufferter til de pågældendes bestemmelsessted – selvfølgelig mod passende betaling. I en af historierne bærer Tykke-Niels og Valde tunge kufferter for to damer fra stationen til Kukhuset, der lå på Gøgevang på den anden side af skoven og omtales som et sommerhusområde.

I bogen ”Tykke-Niels tjener penge”, som foregår under krigen, får han den udmærkede idé at ernære sig som cykeltaxa-chauffør, da der var benzin-

rationering. Han bygger en kabine og anbringer en af familiens kasserede lænestole i denne og fastspænder foretagedet til sin cykel. Han har flere kunder, lige indtil hans forældre en aften bliver kunder hos ham, og så er den indtjeningsmulighed forbi. Landsretssagføreren brød sig ikke om, at hans søn skulle arbejde for andre.

I en af Pillerik-bøgerne tjener Tykke-Niels penge som lektiehjælp, og det foregår på Frederiksberg. Denne genistreg blev også opdaget, idet faderen til den pågældende, der modtog lektiehjælp, var en af Tykke-Niels’ fars klienter. Bedre stillede familiers børn arbejdede dengang ikke for andre – en dårlig økonomi var en privatsag.

En tredje hovedperson, en ’frygtindgydende’ 4-årig dreng – Buldermand – søn af fuldmægtig Toft, boende Stationsvej 25, går på danseskole. Danseskolen har lejet sig ind på ”Hotel Harmonien”, som er det gamle Hørsholm Hotel, i dag lægehus, der ligger ved siden af Heiberg-gården, overfor Hørsholm Sognegård på den modsatte side af Ridebanen. En bekendt af mig, som er født i 1950’erne, gik også til dans på det gamle hotel, som også husede byens selskabslokaler. I Tykke-Niels’ tid blev der i disse lokaler afholdt basarer m.v.

Sjakalen og Buldermand

Sjakalen bliver en dag betroet at passe Buldermand, inden Buldermand skal følges til dans på Hotel Harmonien På vej dertil vil Sjakalen ”flotte sig” og inviterer det gennem-uartige og ud-spekulerede barn til chokolade og flødeskumskage på Restaurant ”Udsigten”, som er beliggende på en hovedfærdselsåre på vej til Hotel Harmonien. Der er her tale om den tidl. ”Spanske Grill”, nuværende domicil for en række firmaer på Rungstedvej 41.

Huset er opført i 1879, Arkitekten var Martin Nyrop. Det fik en tilbygning i 1921. Ejendommen havde oprindeligt et jordtilliggende på 17 tdr. land og havde navnet Bakkehave. Bygherren var grosserer Harald Petersen. Siden gik det i arv til datteren Johanne, gift med kulgrosserer W. Trock.

Det blev brugt til hotel og restauration under navnet Bakkehave eller Bakkehaven – vist nok fra 1949. I 1970 indrettedes ”Den spanske Grill”.

En af de også fuldstændige vanvittige fortællinger er flytningen af kilometerstenene, som foregår langs Omkørselsvejen, som grænser op til skoven, hvor et langt stendige adskiller fortov og skov (her er der tale om Rungstedvej).

Flytning af én af kilometerstenene

På et tidspunkt – i en sommerferie – vil Tykke-Niels besøge sin ”flamme” (ikke kæreste) Jytte, som af sin forældre er tvangsindlagt til i 14 dage at frekventere en husholdningsskole, Strandagergaard, styret af en meget stram husholdnings-lærerinde. Denne ”ondartede” skole er identisk med Nivaagaard. En godsejer Hage (med forhøjet blodtryk) ejer et nabogods.

Husholdningsskolen har egen strand, som eleverne må benytte, når tilladelse gives. I dag går der race-kvæg på strandene.

”Søpromenaden” indgår også i historierne – her har der været tænkt på Dronningedammen, som dengang havde en større udbredelse end i dag, evt. også på dammene i Hørsholm Slotshave.

Var der mon dengang en hundesagskvinde i Hørsholm/Rungsted? I bøgerne er denne påtrængende dames navn: Fru Vander-Vander-sen.

En festlig begivenhed fandt sted – et optog i historiske dragter. I åben landauer sidder fru Vander-Vandersen og Sjakalen, udklædt som Grevinde Danner og Frederik d. 7. Køretøjet var blevet kørt til Rådhusets have, hvor op-toget starter. (Ved siden af det gamle Hørsholm Rådhus var oprindeligt en have eller et lille anlæg, senere en parkeringsplads og nu bygges der en Netto). Forinden vinkede ”grevinden og kongen” til ”folket” fra Rådhuset balkon, inden optøget satte sig i bevægelse op ad Hovedvejen (nuværende gågade).

Borgerne har deres egen ”lokalsprøjt”, lige som vi i dag har Ugebladet. I Tykke-Niels’ tid hed den: Borgernes blad.

5. Afslutning

Dette er en kort beskrivelse af en samling ungdomsbøger, skrevet måske i Hørsholm og på Sicilien – og som foregår i vores lokalområde. Historierne kunne i princippet foregå et vilkårligt sted.

Hovedpersonerne hører til det absolut bedre borgerskab. Ingeniører, advokater, generalkonsulere, læger, direktører, magistre, rektorer osv. er i bøgerne de gennemgående personer, sekunderet af deres fruer – og håbefulde afkom. Tykke-Niels blev nok også advokat, ligesom sin far og farfar.

Middelklassen, især den ”lavere”, optræder ikke; dårligt nok som bipersoner. Forfatterne beskriver disse med en lettere hovedrysten og latterliggørelse. – Tiden var snobbet – .

Men historierne er sjove og idérige – og hvor har jeg grinet, når jeg har læst om Tykke-Niels.

Nyt fra Museum Nordsjælland

Nye lokaler – nye udstillinger

Af museumsdirektør Ole Lass Jensen

I 2015 arbejdede museet sammen med vore tre hjemkommuner Gribskov, Hillerød og Hørsholm ihærdigt på at finde lokaler til Museum Nordsjællands administration. Flere lokaliteter har været i spil, og i slutningen af året blev stedet for de nye kontorer udpeget. Museets administration bliver i fremtiden placeret i Frederiksgade 9 i Hillerød, en bygning, som indtil for nogle år siden husede kommunens tekniske forvaltning. Bygningen er nabo til museets nuværende bygning i Frederiksgade 11, det tidligere elværk, hvor museet i dag har både kontorer og udstillinger, så der bliver faktisk tale om et helt museumskompleks centralt i Hillerød by. Der bliver god plads i den nye bygning, så vi samler også museets arkæologiske medarbejdere her, foruden afdelingen ”Bevaring & teknik” – et par og tyve medarbejdere i alt. I tilknytning til kontorerne indrettes der et arkæologisk værksted, hvor håndteringen af de arkæologiske fund fra museets mange udgravninger vil foregå. Samtidig er det tanken, at nabobygningen Elværket skal anvendes til en ny arkæologisk udstilling, som vil

være en kombination af skiftende og mere permanente udstillinger.

Indflytningen i Frederiksgade 9 sker i foråret 2017. Inden da skal bygningen gennemgå en omfattende istandsættelse. Det er Hillerød Kommune, som afholder udgiften på 5 mio. kr. til renoveringen, mens Hørsholm og Gribskov kommuner hver betaler en tredjedel af huslejen, når bygningen tages i brug. Når bygningen er renoveret og indrettet, vil vi stå med en fuldt opdateret og særdeles funktionel kontorbygning.

Og hvad sker der så med bygningerne i Hørsholm? Ja, museet beholder heldigvis de dejlige gule bygninger på Sdr. Jagtvej, og her vil der fortsat somme af aktivitet. Planen er, at museets afdeling ”Nyere tid”, altså museets historikere, samles her. Lokalarkivet vil fortsat være placeret i nabobygningen, den gamle vognremise. Ligesom i Hillerød tilknyttes kontorerne helt nye udstillinger i hovedbygningens stueetage. Udstillingstemaet bliver sandsynligvis ”Nordsjælland i 1700-tallet”, hvor også historien om Hirschholm Slot og Struensee inddrages.

I Gilleleje er det Gribskov Kommunes plan at frasælge bygningen ”Pyramiden”, som i dag rummer Gilleleje Bibliotek samt kontorer og udstillinger for Museum Nordsjælland. Biblioteket

flyttes til den nye ”Kulturhavn Gilleleje”, der er under opførelse, og det er tanken, at der her skal foregå ”aktiv museumsformidling” i et samarbejde mellem Gilleleje Bibliotek og Museum Nordsjælland baseret på digital formidling, små skiftende udstillinger, foredrag og skoleundervisning. Samtidig arbejder Gribskov Kommune, Gilleleje og Omegns Museumsforening og Museum Nordsjælland med planer om at opføre en ny museumsbygning centralt i Gilleleje, som bl.a. skal omhandle kystfiskeriets historie og redningen af de danske jøder i oktober 1943.

Der er rigtig meget nyt i gære, ikke mindst når vi taler om museets formidling. Formidlingen omfatter ikke blot udstillinger, men også foredrag, markeder og aktivitetsdage, hjemmeside og andre digitale medier, bøger og tidsskrifter og ikke mindst markedsføring. Vi kan se, at de planer, vi lagde for dette arbejde, da de tre museer i Gilleleje, Hillerød og Hørsholm fusionerede til Museum Nordsjælland for to år siden, allerede er ved at blive overhalet af virkeligheden. Med de kommende lokale løsninger opstår der nye muligheder, samtidig med at vi på museet har født flere nye ideer. Derfor vil Museum Nordsjælland udarbejde en helt ny og sammenhængende formidlingsstrategi, som vi præsenterer

senere på året.

Museumsdag var et pletskud

Søndag afholdt Jagt- og Skovbrugsmuseet og Museum Nordsjælland den årlige museumsdag, hvor mere end 1000 børn og voksne lagde vejen forbi.

Årets tema var ”jagt”, som er et emne begge museer beskæftiger sig med. På museumsdagen kom deltagerne vidt omkring i jagtens verden – lige fra de ældste tider og frem til i dag. Man kunne opleve sporhunde og jagthunde på arbejde, følge flåningen af et rådyr, høre koncert for jagthorn og se, hvordan flinthuggeren fremstillede sine jagtredskaber for tusinder af år siden. Og så var der masser af aktiviteter for både børn og voksne. Der blev blandt andet malet jagtmotiver fra stenalderen, skrabet hjorteskind, skudt med luftbøsse og bue og pil.

Det er 7. gang, at museumsdagen løb af

stabilen. Det bliver desværre nok også sidste gang, at arrangementet finder sted – i hvert fald i den form, det har haft hidtil. For i løbet af næste år flytter Jagt- og Skovbrugsmuseet til Djursland. Det betyder også, at bygningerne og haverne, som ejes af Kulturministeriet, skal sælges, og så bliver museumsdagen jo hjemløs.

Billedtekst: Ringridning med trillebørsheste var en stor succes på museumsdagen.

Kommende arrangementer fra Museum Nordsjælland

Spændende lokalhistoriske foredrag

I efteråret og vinteren 2016/2017 afholder Museum Nordsjælland fem lokalhistoriske foredrag i samarbejde med Hørsholm Bibliotek.

Onsdag d. 21. september – kl. 15.30

Midt 1950'erne havde Hørsholm endnu karakter af provinsby med sit eget præg i forhold til Usserød, Rungsted og Vallerød. Sidst i 70'erne var byen vokset sammen med boligkvartererne, industrien var rykket ud af centrum og handels- og servicefagene ind. Trafikken var ført uden om bymidten, og Hovedgaden var blevet til. Lisbet Hein ledsager sit foredrag med billeder, der viser Hørsholm Bys forvandling.

Tirsdag d. 25. oktober – kl 15.30

Man hører ofte udtrykket ”Du er, hvad du spiser”, og set med en arkæologs øjne passer det langt hen ad vejen – mad og fødevarerproduktion siger meget om os og om vores liv. Museumsinspektør Mette Palm beretter, hvad vi ved om mad i middelalderen på grundlag af arkæologiske undersøgel-

ser af lokale middelaldergårde, skriftlige kilder og kalkmalerier.

Tirsdag d. 13. december – kl 15.30

Få et indblik i stenalderjægerens fascinerende verden! Museumsdirektør Ole Lass Jensen fortæller om de 8000 år gamle grave, arkæologerne har undersøgt ved Nivå og Vedbæk. Gravene hører til blandt de mest spektakulære stenalderfund fra Nordeuropa. De velbevarede grave med skeletter af kvinder, mænd og børn kan fravriste detaljerede oplysninger om dødsomsorg, ritualer, kostvaner og voldelige sammenstød.

Onsdag d. 18. januar – kl. 15.

I 1791 blev Den militære Klædefabrik anlagt i Usserød, og siden skød to klædefabriker mere op i Hørsholm. Museumsinspektør Ida Rosenstand Klahn fortæller om Den militære Klædefabriks 200 årige historie, hvor børn engang var en vigtig arbejdskraft. Så historien handler både om det, der var Hørsholms vigtigste industri, børnearbejde og et lille samfund, der var rammen om mange familiers arbejde og fritid.

Torsdag d. 26. januar – kl. 15.30

Museum Nordsjælland har i flere år foretaget omfattende udgravninger i Salpetermosen syd for Hillerød, hvor det nye supersygehus skal bygges. Museumsinspektør Pernille Pantmann beretter om de mange fine jernalderfund fra mosen – perler, romerske mønter og glas og et væld af ofrede dyr og sjældne sager af træ. Udgravningernes kaster helt nyt lys over udforskningen af Nordsjællands jernalder.

Tilmelding: Ingen

Pris: Gratis

Sted: Hørsholm Bibliotek - Caroline

Mathilde Salen

Varighed: ca. 1 time.

Kommende arrangementer fra Museumsforeningen

Arrangementsgruppen har på baggrund af det vigende deltagerantal til de udbudte arrangementer valgt at reducere antallet af arrangementer og håber så, at de 2 arrangementer nedenfor kan samle tilstrækkeligt antal interesserede, så vi undgår pinlige aflysninger. Hvis du vælger ikke at deltage, hører vi meget gerne fra dig om baggrunden herfor, således at vi fremover bedre kan tilfredsstille dine ønsker! – på forhånd tak.

Efterårs-arrangementer:

**Byvandring i Fredensborg med
Ole Nørlyng som guide**
Lørdag d. 27. august 2016

Sidste år udgav musik- og kunsthistoriker Ole Nørlyng sit 2-binds værk ”Fredensborg – kunst og kunstnerliv” i anledning af Dronning Margrethes 75 år fødselsdag. Ole Nørlyng vil nu tage os med på byvandring

gennem Fredensborg og vise os nogle af de steder, som han omtaler i sin bog, og fortælle om de personligheder fra kunstens verden, som har tilknytning til adresserne.

Og hvis navnet Ole Nørlyng forekommer nogle medlemmer bekendt, så kan vi oplyse at vi på besøget i november 2013 på Det Kongelige Bibliotek netop mødte Ole Nørlyng og hørte om hans indledende arbejder med bogværket.

Foto: Fredensborg Kulturhus – tidligere biograf

Nærmere detaljer om mødetid og -sted samt deltagerpris vil fremgå af foreningens website, som åbner for tilmelding den 8. august kl. 19.00

Rundvisninger på Christianshavn
**Lørdag d. 8.oktober 2016 kl. 10.30 –
ca. 15.30**

Mødested: Heerings Gaard, Overgaden neden Vandet, Kbh. kl.10.20
Arrangementets 2 rundvisninger åbner dørene, som ellers ikke er åbne for of-

fentligheden, og rundvisningerne har derfor et eksklusivt præg, ikke mindst er deltagerantallet stærkt begrænset. Kun 15 personer kan deltage, så man skal nok ikke vente længe efter tilmeldingen åbner med at registrere sig!

Nordeas Bank- og Sparekassemuseum (kl. 10.30 – 11.45).

Et besøg i Danmarks eneste Bank- og Sparekassmuseum med et komplet bankinventar fra Privatbanken (det nuværende Nordea) er et kig ind i 1800-tallets bankvæsen. Museet fortæller hele historien om en tid, hvor bankerne fik større og større betydning i den danske og internationale finansverden. Vi bydes indenfor i Privatbankens første direktør C.F. Tietgens kontor, hvor man kan lære en af Danmarks betydeligste finansmænd bedre at kende. Med originale genstande fra omkring år 1900 præsenterer museet bankindustrien samt bankmandens liv og arbejde. Museet er indrettet i Heerings Gaard på Christianshavn – en købmandsgård fra 1785, som også

huser Nordeafondens seks legatboliger, private lejemål samt en række møde- og konferencefaciliteter.

Frokost på Café Oven Vande 11 (kl. 12.00 – 13.45).

En lækker platte indgår i arrangementets pris, mens drikkevarer afregnes individuelt.

”Lille Mølle” – et gammelt, særpræget hjem på Christianshavn (kl. 14.00 – 15.30).

”Lille Mølle” er den sidste af de gamle voldmøller på Christianshavn. ”Lille Mølle”s overdel med hat og vinger blev nedtaget i 1898, og i 1909 ophørte al møllevirksomhed. I 1916 erhvervede fabrikant Ejnar

Flach-Bundegaard ”Lille Mølle” og indrettede den til fabrik og bolig for sig og sin hustru Johanne. De blev begge stærkt knyttet til ”Lille Mølle” og fik tidligt ideen om på en eller anden måde at lade deres hjem bevare for eftertiden. Allerede i 1918, mens møllen stadig var under ombygning til bolig, blev bygningerne sikret til fredning.

Foto: Lille Mølle

Da Johanne Flach-Bundegaard i 1973 overdrog "Lille Mølle" til Nationalmuseet, var det bl.a. med det formål, at boligen i møllen skulle bevares for eftertiden. I et hjem, der har eksisteret i omkring 50 år, sker der ændringer gennem årene. "Lille Mølle" er, hvad dette angår, ingen undtagelse. Fra at være et hjem med en forholdsvis enkel indretning, endte det med at fremtræde meget overfyldt og stilmæssigt noget sammenblandet. Den stil, man oprindeligt valgt, var den nationalromantiske stil kombineret med engelske chesterfieldmøbler. Senere blev der suppleret med møbler og indbo fra Flach-Bundegaards barndomshjem i Vejle samt enkelte nyere ting.

Tilmelding via foreningens website, som åbner for tilmelding den 5. september kl. 19.00.

Deltagerprisen er 215 kr./pers. incl. frokost, men excl. Drikkevarer.

Forårs-arrangementer

Yderligere detaljer samt information følger i næste blad - januar 2017.

Byvandring på Christianshavn med Allan Mylius Thomsen som guide
Planlagt til lørdag den 22. april 2017

Roskilde Kloster, Skt. Hans Hospitals Museum samt Svenstrup Gods (hvis tiden tillader det)
Planlagt til en lørdag i maj/juni 2017

Foto: Roskilde Kloster

Foredrag i forbindelse med generalforsamlingen
Tirsdag eller onsdag i begyndelsen af maj 2017, kl. 20.15-21

Alle arrangementer er for medlemmer – hold dig orienteret på foreningens hjemmeside: www.museums-foreningen.dk

Ved tilmelding til arrangementerne skal du være logget på som medlem. Hvis du har brug for vejledning til at komme ind under fanebladet ”

For medlemmer”, kan du sende en e-mail til: kontakt@museums-foreningen.dk og oplys om dit telefonnummer samt hvornår vi kan træffe dig. Du bliver kontaktet – normalt i løbet af 1-2 dage.

Har du spørgsmål/ændringer ifm. din tilmelding kan du sende en e-mail til: arrangementer@museums-foreningen.dk

Som noget nyt er der nu er åbnet for ikke-medlemmer kan deltage i vore arrangementer. Tilmelding for disse kan først ske 1 uge efter tilmeldingsdatoen for medlemmerne af Museumsforeningen som har en fortrinsret til arrangementet. Tilmelding på e-mail adressen:

arrangementer@museums-foreningen.dk

Bliv medlem af Museumsforeningen kan du melde dig ind via hjemmesiden: www.museums-foreningen.dk eller kontakte formanden Erling Olsen på mobil: 2382 0426.

Årskontingent: 300 kr. pr. husstand / 250 kr. for pensionisthusstand.

Bank: Danske Bank – reg.nr.: 1551 konto: 16599433

Obs! Da vi ikke længere modtager adresseændringer fra Post Danmark, er det vigtigt, at du selv melder adresseændring til Museumsforeningen på e-mail:

kontakt@museums-foreningen.dk eller via hjemmesiden under fanebladet ”For Medlemmer”.